

ДЕРЖАВНА РЕГУЛЯТОРНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

вул. Арсенальна, 9/11 м. Київ 01011, тел. (044) 254-56-73, факс (044) 254-43-93
E-mail: inform@dkrp.gov.ua, Web: <http://www.drs.gov.ua>, код ЄДРПОУ 39582357

від _____ № _____
на № _____ від _____

РІШЕННЯ

про відмову в погодженні проекту регуляторного акта

Державна регуляторна служба України (далі – ДРС) відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» розглянула проект постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання функціонування Національної телекомунікаційної мережі» (далі – проект постанови), а також документи, що додаються до проекту постанови, подані листом Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України від 27.09.2019 № 07/01/03-1418.

За результатами проведеного аналізу проекту постанови та аналізу регуляторного впливу (далі – проект АРВ) на відповідність вимогам статей 4, 5, 8 і 9 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (далі – Закон про регуляторну політику), Державна регуляторна служба України

встановила:

проектом постанови пропонується затвердити Порядок функціонування Національної телекомунікаційної мережі та Правила надання послуг, які надаються з використанням Національної телекомунікаційної мережі.

Однак, проект регуляторного акта не може бути погоджений ДРС у наданій редакції з огляду на таке.

Прийняття проекту постанови здійснюється не у відповідності з визначеним статтею 4 Закону про регуляторну політику *принципом прозорості та врахування громадської думки*.

Вказаний принцип, передбачає відкритість для фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань дій регуляторних органів на всіх етапах їх регуляторної діяльності, обов'язковий розгляд регуляторними органами ініціатив, зауважень та пропозицій, наданих у встановленому статтею 4 Закону про регуляторну політику порядку фізичними та юридичними особами, їх об'єднаннями, обов'язковість і своєчасність доведення прийнятих регуляторних актів до відома фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань, інформування громадськості про здійснення регуляторної діяльності.

РІШЕННЯ № 461 від 04.11.2019

Кривошей Олена Володимирівна

На адресу ДРС листами Українського союзу промисловців і підприємців надійшов від 23.10.2019 № 108 та Інтернет Асоціації України від 24.10.2019 № 241 надійшли зауваження та пропозиції до проекту постанови (копія додається).

Акцентуємо увагу розробника, що відповідно до частини сьомої статті 9 Закону про регуляторну політику всі зауваження і пропозиції щодо проекту регуляторного акта та відповідного аналізу регуляторного впливу підлягають обов'язковому розгляду розробником цього проекту. За результатами цього розгляду розробник проекту регуляторного акта повністю чи частково враховує одержані зауваження і пропозиції або мотивовано їх відхиляє.

Виходячи із наведеного, за результатами розгляду положень проекту постанови встановлено, що проект розроблено з порушенням одного з основних принципів державної регуляторної політики, а саме принципом прозорості та врахування громадської думки, визначеного статтею 4 Закону про регуляторну політику.

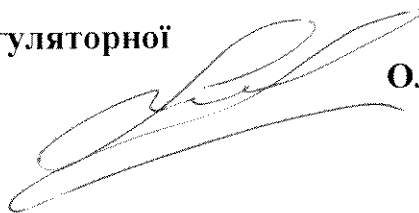
Керуючись частиною четвертою статті 21 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», Державна регуляторна служба України

вирішила:

відмовити в погодженні проекту постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання функціонування Національної телекомунікаційної мережі».

Додаток: 11 арк.

**Т.в.о. Голови Державної регуляторної
служби України**

Олег МІРОШНІЧЕНКО

Інтернет Асоціація України
04053, Україна, м. Київ
вул. О. Гончара, 15/3, офіс 22
тел./факс: (044) 278-29-25

Голові Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України
Петрову В.В.
вул. Солом'янська, 13, м. Київ, 03110

Копія: Державна регуляторна служба України
вул. Арсенальна, 9/11, м. Київ, 01011

Вих. № 241
від 24 жовтня 2019 року

Щодо проєкту постанови КМУ «Деякі питання функціонування Національної телекомунікаційної мережі»

Шановний Валентине Володимировичу!

Інтернет Асоціація України (далі – ІАУ), до складу якої входить понад 220 суб'єктів господарювання у сфері інформаційно-комунікаційних технологій, засвідчує Вам свою повагу та звертається з приводу наступного.

24 вересня 2019 року на офіційному вебсайті Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України (далі – Адміністрація ДССЗІ) у рубриці «Регуляторна діяльність» оприлюднено проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання функціонування Національної телекомунікаційної мережі» (далі – проєкт постанови), розроблений Адміністрацією ДССЗІ на виконання пункту 4 статті 8 Закону України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» (далі – Закон).

Додатками до проєкту постанови є: Порядок функціонування Національної телекомунікаційної мережі (далі – проєкт Порядку) та Правила надання послуг, які надаються з використанням Національної телекомунікаційної мережі (далі – проєкт Правил).

Термін надання пропозицій та зауважень до проєкту постанови визначено до 24.10.2019.

ІАУ, здійснивши аналіз проєкту постанови, надає свої зауваження та пропозиції для врахування в остаточній редакції документу.

Щодо проєкту Порядку.

1. У абзаці 5 пункту 2 проєкту Порядку зазначається, що НТМ призначена для надання споживачам послуг із кіберзахисту.

У Законі не наведено перелік та визначення, що таке «послуги із кіберзахисту».

Враховуючи вищенаведене, пропонуємо зазначене положення або виключити із тексту проєкту Порядку або привести у відповідність із пунктом 4 статті 8 Закону.

2. За визначенням, наданим у абзаці 2 пункту 3 проєкту Порядку, *об'єкти НТМ – провідові лінії з оптичними волокнами, радіолінії, канали, тракти для передачі інформації, вузли транспортної платформи, складові мультисервісної платформи, Центр управління мережею та система оперативного-технічного управління й автоматизації активації послуг.*

0.31

Державна регуляторна служба України
№ 10516/0/19-19 від 30.10.2019

У тексті проєкту Порядку необхідно надати визначення терміну «вузли транспортної платформи, складові мультисервісної платформи», оскільки це поняття застосовується у визначенні терміну «об'єкти НТМ».

3. Пунктом 13 проєкту Порядку пропонується встановити, що у разі розміщення технічних засобів НТМ у приміщенні на території споживача, споживач зобов'язаний прийняти технічні засоби НТМ від технічного адміністратора НТМ на підставі договору про утримання технічних засобів НТМ, типова форма якого затверджується Адміністрацією Держспецзв'язку.

Крім того, пунктом 23 проєкту Порядку пропонується встановити, що Адміністрація Держспецзв'язку, як суб'єкт НТМ, затверджує типові форми договору про утримання технічних засобів НТМ та договору про надання послуг НТМ.

Разом з цим вважаємо, що зазначені положення у проєкті Порядку суперечать частині четвертій статті 179 ГК України, якою визначено, що типовий договір затверджується Кабінетом Міністрів України, чи у випадках, передбачених законом, іншим органом державної влади.

Адміністрації ДССЗЗІ не надано повноваження затверджувати типові договори у відповідності до Закону України «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України».

4. Пунктом 14 проєкту Порядку пропонується встановити, що утримання технічних засобів НТМ здійснюється споживачем із відшкодуванням (компенсацією) технічним адміністратором НТМ витрат споживача на оплату комплексу комунальних послуг, вартості спожитої електроенергії, оренди площ, використаних для розміщення технічних засобів НТМ.

На наш погляд, окрім типової форми договору про утримання технічних засобів НТМ (пункт 13 проєкту Порядку), ДССЗЗІ повинна розробити, а Кабінет Міністрів України затвердити також Методику розрахунку плати за розміщення технічних засобів НТМ у приміщенні на території споживача.

5. У пункті 22 проєкту Правил наведено перелік споживачів НТМ.

Проте, запропонований розробником у пункті 22 проєкту Порядку перелік споживачів НТМ не узгоджується із переліком суб'єктів, наведених у пункті 17 статті 1 Закону, задля задоволення інтересів яких і повинна бути створена НТМ.

Враховуючи зазначене, положення пункту 22 проєкту Порядку пропонується привести у відповідність до пункту 17 статті 1 та пункту 4 статті 8 Закону.

6. Частина повноважень, вказана у пункті 23 проєкту Порядку, не відповідає переліку повноважень ДССЗЗІ, наведеному у пункті 1 частини другої статті 8 Закону та статті 14 Закону України «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України».

Враховуючи зазначене, положення пункту 23 проєкту Порядку пропонується привести у відповідність до пункту 17 статті 1, пункту 4 статті 8 Закону та статті 14 Закону України «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України».

Щодо проєкту Правил

Відповідно до частини четвертої статті 8 Закону Кабінет Міністрів України затверджує порядок функціонування НТМ, критерії, правила та вимоги щодо надання послуг, їх тарифікації для користувачів бюджетної сфери, відшкодування витрат державного бюджету на утримання НТМ. Враховуючи зазначене, проєкт Правил потребує доопрацювання, оскільки в ньому відсутні положення про критерії надання послуг НТМ (не розкрито у тексті проєкту

постанови), їх тарифікація для користувачів бюджетної сфери, відшкодування витрат державного бюджету на утримання НТМ.

Інші зауваження та пропозиції до проєкту Правил наведено у додатку до цього листа.

Враховуючи наведене, вважаємо, що проєкт постанови потребує доопрацювання.

Додаток:

Зауваження та пропозиції ІнАУ до проєкту Правил надання послуг, які надаються з використанням НТМ, на 3 арк.

З повагою

Голова Правління
Інтернет Асоціації України

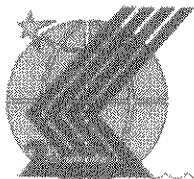
А. Пятніков

**Зауваження та пропозиції ІнАУ
до проєкту Правил надання послуг, які надаються з використанням
Національної телекомунікаційної мережі**

Релакція положень у проєкті Правил	Релакція положень проєкту Правил, запропонована ІнАУ	Обґрунтування
Ці Правила визначають порядок, критерії та вимоги щодо надання послуг Національної телекомунікаційної мережі (далі – НТМ), їх тарифікації для споживачів НТМ, у тому числі користувачів бюджетної сфери та відшкодування витрат державного бюджету на утримання НТМ.	Ці Правила визначають критерії, правила та вимоги надання послуг Національної телекомунікаційної мережі (далі – НТМ), їх тарифікацію для користувачів бюджетної сфери, відшкодування витрат державного бюджету на утримання НТМ.	Привнесено у відповідність до частини четвертої статті 8 Закону України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України (далі – Закон).
... замовник послуги – споживач або відповідальний структурний підрозділ центрального органу управління (адміністрації, дирекції тощо) споживача, який уповноважений споживачем надавати до Адміністрації Держспецв'язку Заявки на отримання послуги для одержувача послуги; ...	... замовник послуги – споживач, який виявив бажання отримувати послуги НТМ та ондачувати їх; ...	Термін «замовник» пропонується привести у відповідність до поняття «Національна телекомунікаційна мережа», даному у пункті 17 статті 1 Закону.
6. Інструкції взаємодії із замовником послуги при отриманні Заявок за різними типами звернень, а також типові форми Заявок розробляються та затверджуються Адміністрацією Держспецв'язку. ...	Виключити ...	Виключені повноваження ДССЗЗІ визначено у пункті 1 частини другої статті 8 Закону, в переліку яких не передбачено повноваження, які запропоновані у пункті 6 проєкту Правил. Такі повноваження ДССЗЗІ не встановлено і в статті 14 Закону України «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України».

13. Надання послуг НТМ здійснюється на підставі договору з одержувачем послуг, типова форма якого затверджується Адміністрацією Держспецзв'язку.	Виключити	Виключити повноваження ДССЗЗі визначено у пункті 1 частини другої статті 8 Закону, в переліку яких не передбачено повноваження, які запропоновані у пункті 13 проєкту Правил.
....		
17. Послуги НТМ надаються споживачам з урахуванням технічних можливостей та наявності вільного не зарезервованого ресурсу НТМ.		У положенні цього пункту необхідно уточнити, які саме з послуг, наведених у пункті 31 проєкту Правил, з технічної точки зору, можуть не надаватись.
19. З метою відшкодування витрат державного бюджету на утримання НТМ послуги НТМ іншим споживачам, які не належать до категорій, визначених у пункті 18 цих Правил, надаються на платній основі. Порядок регулювання тарифів на послуги Національної телекомунікаційної мережі розробляється та затверджується Адміністрацією Держспецзв'язку та Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України.	Виключити	Виключити повноваження ДССЗЗі визначено у пункті 1 частини другої статті 8 Закону, в переліку яких не передбачено повноваження, які запропоновані у пункті 19 проєкту Правил. Такі повноваження ДССЗЗі не встановлено і в статті 14 Закону України «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України».
20. У разі потреби за заявкою Національного центру оперативно-технічного управління мережами телекомунікацій Центр управління мережею надає послуги НТМ в інтересах функціонування державної системи урядового зв'язку, телекомунікаційних мереж та інформаційно-телекомунікаційних систем спецспоживачів за рахунок ресурсу НТМ, який виділено іншим споживачам.	Виключити	Виключити повноваження ДССЗЗі визначено у пункті 1 частини другої статті 8 Закону, в переліку яких не передбачено повноваження, які запропоновані у пункті 20 проєкту Правил. Такі повноваження ДССЗЗі не встановлено і в статті 14 Закону України «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України» та статті 29 Закону України «Про телекомунікації».
....		

32. Переліки платних послуг НТМ для кожної групи розробляє та затверджує Адміністрація Держспецзв'язку.	Виключити	Виключити повноваження ДССЗЗі визначено у пункті 1 частини другої статті 8 Закону, в переліку яких не передбачено повноваження, які запропоновані у пункті 32 проекту Правил. Такі повноваження ДССЗЗі не встановлено і в статті 14 Закону України «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України».
33. Вихідні дані для розрахунку тарифів на платні послуги НТМ визначаються Адміністрацією Держспецзв'язку за кожним видом послуг згідно із затвердженим переліком платних послуг НТМ відповідно до Методики визначення у Порядку регулювання тарифів на послуги Національної телекомунікаційної мережі.	Виключити	Виключити повноваження ДССЗЗі визначено у пункті 1 частини другої статті 8 Закону, в переліку яких не передбачено повноваження, які запропоновані у пункті 33 проекту Правил. Такі повноваження ДССЗЗі не встановлено і в статті 14 Закону України «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України».
34. Технічні адміністратори НТМ розраховують та встановлюють тарифи на послуги НТМ відповідно до Порядку регулювання тарифів на послуги Національної телекомунікаційної мережі.	Виключити	Виключити повноваження ДССЗЗі визначено у пункті 1 частини другої статті 8 Закону, в переліку яких не передбачено повноваження, які запропоновані у пункті 34 проекту Правил. Такі повноваження ДССЗЗі не встановлено і в статті 14 Закону України «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України».

УСПІ

КОМІСІЯ З ПИТАНЬ НАУКИ ТА ІТ

"23" 10 2019 р.
№ 108

Державна регуляторна служба
України

Щодо проекту постанови КМУ

24 вересня 2019 року на сайті Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України (далі - Держспецзв'язку) оприлюднено новий проект постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання функціонування Національної телекомунікаційної мережі» (далі - ППКМУ), яким мають бути затверджені «Порядок функціонування Національної телекомунікаційної мережі» (далі - проект Порядку) та «Правила надання послуг, які надаються з використанням Національної телекомунікаційної мережі» (далі - проект Правил), а також Зміни, що вносяться до актів Кабінету Міністрів України (далі - проект Змін).

Раніше, листом від 17.06.2019 №74, Комісія з питань науки та ІТ (далі - Комісія) направляла листа до попереднього ППКМУ від 17.05.2019. Проте, в порушення принципів державної регуляторної політики, Держспецзв'язку обов'язкового розгляду зауваження та пропозиції не здійснено і не поінформовано Комісію про розгляд або обґрунтованого їх відхилення.

Рішенням Державної регуляторної політики (далі - ДРС) від 21.06.2019 №275 відмовлено в погодженні ППКМУ.

Аналіз нових ППКМУ, проектів Порядку, Правил та Змін показує, що їх окремі норми та положення також не відповідають приписам Конституції України, позиції Конституційного Суду, вимогам законодавства України, та потребують суттєвого доопрацювання.

По окремих позиціях Держспецзв'язку перевищила повноваження при розробці ППКМУ і намагається впровадити новачії, визначаючи їх у спосіб, що суперечить вимогам Конституції.

Зауваження та пропозиції для врахування Держспецзв'язку при подальшому опрацюванні ППКМУ направлено.

Крім того, у відповідності до вимог частин 7-11 Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. №996, Комісія запропонувала Держспецзв'язку проведення консультацій з громадськістю у формі публічного громадського обговорення ППКМУ.

Звертаємо увагу, що до закінчення громадського обговорення Держспецзв'язку направила ППКМУ на погодження до ДРС, що є порушенням вимог Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

Таким чином Держспецзв'язку в чергове порушила принципи державної регуляторної політики.

Комісія пропонує ДРС не погоджувати ППКМУ без врахування зауважень та пропозицій Комісії.

Про прийняте рішення просимо повідомити.

Додаток:

1. Зауваження та пропозиції до ППКМУ, на 4 арк.
2. Зауваження та пропозиції до проекту Порядку функціонування НТМ, на 5 арк.
3. Зауваження та пропозиції до проекту Правил надання послуг, які надаються з використанням НТМ, на 3 арк.

Віце-президент УСПП,
Голова Комісії з питань науки та ІТ

І.М.Пестухов

Зауваження та пропозиції до ППКМУ

І. Пунктом 2 ППКМУ постановляє:

«2. Визначити Адміністрацію Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України органом управління Національною телекомунікаційною мережею як об'єктом державної власності».

Звертаємо увагу, що згідно з частиною першою статті 3 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» (далі – Закон УОДВ) об'єктами управління державної власності є:

*«майно, яке передане казенним підприємствам в оперативне управління;
майно, яке передане державним комерційним підприємствам (далі - державні підприємства), установам та організаціям;
майно, яке передане державним господарським об'єднанням;
корпоративні права, що належать державі у статутних капіталах господарських організацій (далі - корпоративні права держави);
державне майно, що забезпечує діяльність Президента України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України;
державне майно, передане в оренду, лізинг, концесію;
державне майно, що перебуває на балансі господарських організацій і не увійшло до їх статутних капіталів або залишилося після ліквідації підприємств та організацій;
державне майно, передане в безстрокове безоплатне користування Національній академії наук України, галузевим академіям наук;
безхазяйне та конфісковане майно, що переходить у державну власність за рішенням суду».*

Згідно з пунктом 17 статті 1 Закону України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» (далі – Закон про кібербезпеку):

«Національна телекомунікаційна мережа - сукупність спеціальних телекомунікаційних систем (мереж), систем спеціального зв'язку, інших комунікаційних систем, які використовуються в інтересах органів державної влади та органів місцевого самоврядування, правоохоронних органів та військових формувань, утворених відповідно до закону, призначена для обігу (передавання, приймання, створення, оброблення, зберігання) та захисту національних інформаційних ресурсів, забезпечення захищених електронних комунікацій, надання спектра сучасних захищених інформаційно-комунікаційних (мультисервісних) послуг в інтересах здійснення управління державою у мирний час, в умовах надзвичайного стану та в особливий період, та яка є мережею (системою) подвійного призначення з використанням частини її ресурсу для надання послуг, зокрема з кіберзахисту, іншим споживачам» (далі - НТМ).

Закон про кібербезпеку не визначає які форми власності спеціальних телекомунікаційних систем (мереж), систем спеціального зв'язку, інших комунікаційних систем (далі – СТС, СПС, КС), які можуть бути використані в НТМ. Це можуть бути СТС, СПС, КС, а також мережі як державної власності, так і приватної власності.

Таким чином визначення НТМ об'єктом державної власності, у розумінні ППКМУ, не відповідає вимогам Закону УОДВ та Закону про кібербезпеку.

Крім того, згідно з вимогами пункту 1 частини другої та пункту 11 частини третьої статті 8 Закону про кібербезпеку, а також пункту 87 статті 14 Закону України «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України», Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України (далі - ДССЗІ) **лише забезпечує створення та функціонування Національної телекомунікаційної мережі.**

Також нагадуємо, що вищезазначені Закони, як і постанова КМУ від 3 вересня 2014 року №411, **не відносять НТМ** до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сферах організації спеціального зв'язку, захисту інформації, телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом України (далі - Адміністрація ДССЗІ).

Таким чином, питання визначення органу управління потребує уточнення лише шляхом внесення змін та доповнень до Закону про кібербезпеку. При цьому, на нашу думку, управління в особливий період повинно здійснюватися Міністерством оборони України.

II. Пунктом 5 ППКМУ постановляє: *«5. Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України та Міністерству розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України у тримісячний строк після затвердження цієї постанови затвердити Порядок регулювання тарифів на послуги Національної телекомунікаційної мережі».*

Звертаємо увагу, що частиною четвертою статті 8 Закону про кібербезпеку визначено, що *«Порядок функціонування Національної телекомунікаційної мережі, критерії, правила та вимоги щодо надання послуг, їх тарифікації для користувачів бюджетної сфери, відшкодування витрат державного бюджету на утримання Національної телекомунікаційної мережі затверджуються Кабінетом Міністрів України»*, питання визначення *переліку послуг НТМ*, зокрема платних, *крім послуг з кіберзахисту*, суб'єкт законодавчої ініціативи не передбачив, а ВРУ, як законодавчий орган не прийняв.

В цьому контексті не зрозуміло, яким чином Адміністрація ДССЗІ, Мінфін та Мінекономрозвитку будуть встановлювати Порядок регулювання тарифів на послуги, зокрема платні, без визначення самих послуг.

Таким чином, питання встановлення переліку послуг потребує визначення лише шляхом внесення змін та доповнень до Закону про кібербезпеку.

III. Пунктом 7 ППКМУ вносяться зміни до деяких актів КМУ (далі – проект Змін).

1. Так, Положення про Адміністрацію ДССЗІ, затвердженому ППКМУ від 03 вересня 2014 року №411:

Доповнюється новим підпунктом 95-8) такого змісту:

«95-8) визначає перелік послуг Національної телекомунікаційної мережі та методики їх тарифікації».

Звертаємо увагу, що частиною четвертою статті 8 Закону про кібербезпеку визначено, що *«Порядок функціонування Національної телекомунікаційної мережі, критерії, правила та вимоги щодо надання послуг, їх тарифікації для користувачів бюджетної сфери, відшкодування витрат державного бюджету на утримання Національної телекомунікаційної мережі затверджуються Кабінетом Міністрів України»*, питання визначення **переліку послуг НТМ, крім послуг з кіберзахисту, суб'єкт законодавчої ініціативи не передбачив, а ВРУ, як законодавчий орган не прийняв.**

Таким чином, питання потребує визначення лише шляхом внесення змін та доповнень до Закону про кібербезпеку.

Покладання повноважень на Адміністрацію ДССЗІ шляхом прийняття ППКМУ не відповідає вимогам Конституції.

2. Пунктом 2 проекту Змін вносяться доповнення до Перелік видів господарської діяльності, здійснення якої дозволяється військовим частинам Збройних Сил, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25 липня 2000 року № 1171, зокрема, трьома новими позиціями такого змісту:

61.10	Діяльність у сфері проводового електрозв'язку
61.20	Діяльність у сфері безпроводового електрозв'язку
61.30	Діяльність у сфері супутникового електрозв'язку

Звертаємо увагу, що згідно з частиною другою статті 5 Закону України «Про радіочастотний ресурс України» (далі – Закон про РЧР) ДССЗІ (та уся її загальна структура у визначенні статті 5 Закону про кібербезпеку) відноситься до спеціальних користувачів.

Згідно з вимогами частини третьої статті 6 Закону про РЧР, **спеціальні користувачі зобов'язані використовувати радіочастотний ресурс України виключно для виконання функціональних обов'язків без права використання його для здійснення підприємницької діяльності та/або передачі в користування іншим особам.**

3. Пунктом 3 проекту Змін у Положення про структуру Національної системи конфіденційного зв'язку та умови її використання для забезпечення безпеки обміну інформацією, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 травня 2015 року № 303 (Деякі питання організації міжвідомчого обміну інформацією в Національній системі конфіденційного зв'язку), вносяться зміни та доповнення.

Звертаємо увагу, що НСКЗ регулюється Законом України «Про Національну систему конфіденційного зв'язку».

Питання запровадження проекту ППКМУ відносяться до іншого закону, Закону про кібербезпеку.

На нашу думку, поєднання змін в акти різної сфери регулювання є недоречними.

Згідно з вимога статті 19 Конституції України, органи державної влади, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Відповідно до позиції Конституційного Суду України від 28 жовтня 2009 року у справі № 28-рп/2009, від

17 лютого 2010 року у справі № 6-рп/2010, органи державної влади, керуючись у своїй діяльності законами при врегулюванні у своїх актах відповідних питань, не можуть змінювати, доповнювати чи розширювати зміст цих законів.

Пропозиції:

- виключити з ППКМУ пункти 2, 6 та 7;
- підготувати зміни та доповнень до Закону про кібербезпеку та Закону про РЧР.

**Зауваження та пропозиції
до проекту Порядку функціонування Національної телекомунікаційної мережі**

Проект Порядку функціонування Національної телекомунікаційної мережі (далі - проект Порядку) не відповідає діючому законодавству з огляду на наступне.

I. Так, пункт 1 Розділу «Загальні положення» проекту Порядку зазначає, що *«Цей Порядок визначає механізми функціонування, призначення, суб'єкти та об'єкти Національної телекомунікаційної мережі»*.

Звертаємо увагу, що частиною четвертою статті 8 Закону про кібербезпеку визначено, що *«Порядок функціонування Національної телекомунікаційної мережі, критерії, правила та вимоги щодо надання послуг, їх тарифікації для користувачів бюджетної сфери, відшкодування витрат державного бюджету на утримання Національної телекомунікаційної мережі затверджуються Кабінетом Міністрів України»*.

Питання визначати КМУ призначення, суб'єктів та об'єкти НТМ, а також механізми її функціонування, суб'єкт законодавчої ініціативи не передбачив, а ВРУ, як законодавчий орган не прийняв.

Таким чином, пункт 1 не відповідає вимогам Закону про кібербезпеку.

Питання потребує визначення лише шляхом внесення змін та доповнень до Закону про кібербезпеку.

II. Пункт 2 Розділу «Загальні положення» проекту Порядку визначає терміни, що вживатимуться у цьому Порядку.

1. Так, спеціальні споживачі НТМ визначається як – *«сили безпеки і оборони, які потребують, замовляють та/або отримують послуги НТМ»*

Відповідно пункту 17 статті 1 Закону про кібербезпеку, «НТМ ...-використовуються в інтересах органів державної влади та органів місцевого самоврядування, правоохоронних органів та військових формувань, утворених відповідно до закону, ...».

Таким чином термін «спеціальні споживачі» не відповідає вимогам вищезазначеним вимогам.

Також звертаємо увагу, на те, що у пункті 22 проекту Порядку йде посилення на інших споживачів, яких не має у термінах.

2. Термін *«ресурс НТМ»* не в повній мірі відповідає визначенню *«ресурс телекомунікаційних мереж - наявні в телекомунікаційних мережах кількість номерів (номерний ресурс), кількість і пропускна спроможність проводових ліній з металевими жилами, оптичними волокнами, радіоліній, каналів, трактів для передавання інформації, комутаційних станцій та вузлів, радіочастотний ресурс»*, встановлений Законом України **«Про телекомунікації»**.

3. По тексту проекту Порядку неодноразово зустрічаються словосполучення типу *«передавання, приймання, створення, оброблення, зберігання», «надання споживачам послуг», «обмін відкритою інформацією та/або інформацією з*

обмеженням доступом», «мультимедійні послуги та послуги спеціального зв'язку», тощо.

Звертаємо увагу, що частиною четвертою статті 8 Закону про кібербезпеку визначено, що *«Порядок функціонування Національної телекомунікаційної мережі, критерії, правила та вимоги щодо надання послуг, їх тарифікації для користувачів бюджетної сфери, відшкодування витрат державного бюджету на утримання Національної телекомунікаційної мережі затверджуються Кабінетом Міністрів України»*, питання визначення *переліку послуг НТМ*, зокрема платних, *крім послуг з кіберзахисту*, суб'єкт законодавчої ініціативи не передбачив, а ВРУ, як законодавчий орган не прийняв.

В цьому контексті визначення терміну *«послуги...»* не віднесено до повноважень КМУ.

Покладання цих повноважень на Адміністрацію ДССЗЗІ шляхом прийняття ППКМУ не відповідає вимогам Конституції.

Таким чином, питання встановлення переліку послуг потребує визначення лише шляхом внесення змін та доповнень до Закону про кібербезпеку.

Також нагадуємо, що надання телекомунікаційних послуг, які планується надаватися з використанням НТМ, може бути здійснено лише у відповідності до вимог законодавства про телекомунікації, зокрема, до вимог Закону України «Про телекомунікації» та Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 11.04.2012 № 295, про обов'язковому внесення суб'єкта надання послуг до Реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій, що веде НКРЗІ.

4. Термін *«технічні адміністратори НТМ»* не відповідає вимогам Закону про ДССЗЗІ.

Так, згідно з пунктом 17 статті 1 Закону про кібербезпеку:

«Національна телекомунікаційна мережа - сукупність спеціальних телекомунікаційних систем (мереж), систем спеціального зв'язку, інших комунікаційних систем, які використовуються в інтересах органів державної влади та органів місцевого самоврядування, правоохоронних органів та військових формувань, утворених відповідно до закону, призначена для обігу (передавання, приймання, створення, оброблення, зберігання) та захисту національних інформаційних ресурсів, забезпечення захищених електронних комунікацій, надання спектра сучасних захищених інформаційно-комунікаційних (мультисервісних) послуг в інтересах здійснення управління державою у мирний час, в умовах надзвичайного стану та в особливий період, та яка є мережею (системою) подвійного призначення з використанням частини її ресурсу для надання послуг, зокрема з кіберзахисту, іншим споживачам».

Закон про кібербезпеку не визначає які форми власності спеціальних телекомунікаційних систем (мереж), систем спеціального зв'язку, інших комунікаційних систем (далі – СТС, СПС, КС), які можуть бути використані в НТМ. Це можуть бути СТС, СПС, КС, а також мережі як державної власності, так і приватної власності.

Крім того, згідно з вимогами пункту 1 частини другої та пункту 11 частини третьої статті 8 Закону про кібербезпеку, а також пункту 87 статті 14 Закону

України про ДССЗЗІ, ДССЗЗІ лише забезпечує створення та функціонування НТМ.

Також нагадуємо, що вищезазначені Закони, як і постанова КМУ від 3 вересня 2014 року №411, **не відносять НТМ** до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сферах організації спеціального зв'язку, захисту інформації, телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом України (далі - Адміністрація ДССЗЗІ).

До того ж, територіальні підрозділи ДССЗЗІ **не мають повноважень щодо надання** будь-яких послуг, зокрема, **і послуг, які на договірних засадах надаються з використанням ресурсу НТМ.**

Повноваження щодо будівництва, реконструкції, модернізації, що забезпечують функціонування НТМ, також відсутні серед повноважень територіальних підрозділів ДССЗЗІ.

III. Проектом Порядку пропонується до ресурсів НТМ віднести наявну в НТМ кількість номерів (номерний ресурс), ємність (потужність) систем обробки, збереження та передачі даних, кількість і пропускну спроможність провідних ліній з оптичними волокнами, каналів, трактів для передавання інформації. При цьому рішення про виділення ресурсу для надання послуг НТМ закріплюється за Адміністрацією Держспецзв'язку.

Звертаємо увагу, що згідно частини першої статті 70 Закону України «Про телекомунікації» номерний ресурс надається тільки оператору телекомунікацій органом регулювання - НКРЗІ для використання без права передачі іншим особам, крім випадків, визначених цим Законом, та випадків вторинного розподілу, відповідно до законодавства.

Таким чином, проектом порядку перевищені повноваження Адміністрації Держспецзв'язку щодо прийняття рішення про виділення ресурсу для надання послуг НТМ, що не відповідає вимогам Закону «Про телекомунікації».

IV. Пункт 16 Розділу «Управління НТМ та розмежування відповідальності» проекту Порядку **потребує комплексного опрацювання**, адже в ДССЗЗІ функціонують різні типи центрів, а саме “Національний центр оперативно-технічного управління мережами телекомунікацій України”, “Центр технічного управління інформаційно-телекомунікаційних систем (мереж) Національної системи конфіденційного зв'язку”, “Центр спеціального зв'язку”, зазначений в цьому проекті - “Центр управління мережею”, , а також “Державний центр кіберзахисту та протидії кіберзагрозам” та CERT-UA у складі “Державного центру захисту інформаційно-телекомунікаційних систем Держспецзв'язку”.

Зазначені центри **не пов'язані в єдину систему управління та частково дублюють функції** один одного, хоча й можуть використовувати одні й ті самі інформаційно-телекомунікаційні системи (мережі).

V. Пунктом 23 Розділу «Суб'єкти НТМ» проекту Порядку встановлюються повноваження Адміністрації ДССЗЗІ.

Звертаємо увагу, **що повноваження «реорганізації і ліквідації об'єктів НТМ», а також:**

«визначає перелік послуг НТМ;

затверджує типової форми договору;

приймає рішення про виділення ресурсу НТМ в порядку та на умовах, затверджених цим Порядком;

визначає порядок обліку тривалості та обсягів надання послуг НТМ;

розробляє та затверджує алгоритмів взаємодії зі споживачами при отриманні заявок на отримання послуги НТМ за різними типами звернень та типові форми таких заявок;

координує роботи технічних адміністраторів НТМ щодо забезпечення функціонування, безпеки та розвитку НТМ, надання її послуг;

затверджує Порядок регулювання тарифів на послуги Національної телекомунікаційної мережі за погодженням з Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України» тощо,

не відносяться до повноважень Адміністрації ДССЗЗІ, визначених пунктами 1 частини другої та пункту 11 частини третьої статті 8 Закону про кібербезпеку, а також пунктом 87 статті 14 Закону про ДССЗЗІ, згідно з якими, ДССЗЗІ лише забезпечує створення та функціонування НТМ.

Також нагадуємо, що відповідно до статті 179 Господарського кодексу України при укладенні господарських договорів сторони можуть визначати зміст договору на основі, зокрема, типового договору, затвердженого Кабінетом Міністрів України, чи у випадках, передбачених законом, іншим органом державної влади, коли сторони не можуть відступати від змісту типового договору, але мають право конкретизувати його умови. **Проте зазначене не знайшло відображення у проекті Порядку.**

VI. Проектом Порядку визначається складова транспортної платформи ресурсу НТМ – радіо сегмент (сукупність програмних (програмно-технічних), технічних засобів систем тропосферного, радіорелейного та радіозв'язку).

Відповідно до частини другої статті 5 Закону України «Про радіочастотний ресурс України» Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України відноситься до спеціальних користувачів радіочастотного ресурсу України, а згідно з частиною третьою статті 6 цього Закону, спеціальні користувачі зобов'язані використовувати радіочастотний ресурс України виключно для виконання функціональних обов'язків без права використання його для здійснення підприємницької діяльності та/або передачі в користування іншим особам.

Таким чином, використання радіочастотного ресурсу в НТМ не відповідає вимогам Закону про РЧР.

VII. По тексті проекту Порядку використовуються терміни «*технічні адміністратори НТМ – це визначені Адміністрацією Держспецзв'язку її територіальні органи, територіальні підрозділи, заклади, установи, організації, які входять до структури Держспецзв'язку та у зоні своєї відповідальності здійснюють будівництво, реконструкцію, модернізацію, забезпечують функціонування НТМ (її окремих об'єктів) і на договірних засадах відповідно до затверджених тарифів надають послуги НТМ*».

Таким чином, технічні адміністратори НТМ фактично будуть вести господарську діяльність у сфері телекомунікацій.

Статтею 55 Господарського кодексу України передбачено, що суб'єктами господарювання визнаються учасники господарських відносин, які здійснюють господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію (сукупність

господарських прав та обов'язків), мають відокремлене майно і несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна, крім випадків, передбачених законодавством. До таких суб'єктів відносяться, зокрема, господарські організації - юридичні особи, створені відповідно до Цивільного кодексу України, державні, комунальні та інші підприємства, створені відповідно до Господарського кодексу України, а також інші юридичні особи, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані в установленому законом порядку.

Згідно частини першої статті 8 Господарського кодексу України держава, органи державної влади та органи місцевого самоврядування не є суб'єктами господарювання.

Пунктом 16 частини першої статті 15 Закону «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України» передбачено, що для забезпечення виконання покладених на неї обов'язків Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України має право проводити у порядку, передбаченому законодавством, господарську діяльність за видами, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України.

Підпунктом 91 пункту 4 Положення про Адміністрацію Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, яке затверджено постановою КМУ від 03.09.2014 №411, Адміністрація Держспецзв'язку відповідно до покладених на неї завдань забезпечує провадження господарської діяльності у порядку, передбаченому законодавством.

Враховуючи вищезазначене, технічні адміністратори НТМ не мають права проводити господарську діяльність.

Згідно з вимога статті 19 Конституції України, органи державної влади, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Відповідно до позиції Конституційного Суду України від 28 жовтня 2009 року у справі № 28-рп/2009, від 17 лютого 2010 року у справі № 6-рп/2010, органи державної влади, керуючись у своїй діяльності законами при врегулюванні у своїх актах відповідних питань, не можуть змінювати, доповнювати чи розширювати зміст цих законів.

Пропозиції:

- привести проект Порядку до вимог законодавства України;
- підготувати зміни та доповнень до Закону про кібербезпеку та Закону про РЧР.

**Зауваження та пропозиції
до проекту Правил надання послуг, які надаються з використанням
Національної телекомунікаційної мережі**

Проект Правил надання послуг, які надаються з використанням Національної телекомунікаційної мережі (далі - проект Правил) не відповідає діючому законодавству з огляду на наступне.

I. Частиною четвертою статті 8 Закону про кібербезпеку встановлено, що порядок функціонування НТМ, критерії, правила та вимоги щодо надання послуг, їх тарифікації для користувачів бюджетної сфери, відшкодування витрат державного бюджету на утримання НТМ затверджуються КМУ.

Проте, пунктом 1 та пунктом 30 проекту Правил встановлюється, що ці Правила визначають порядок, критерії та вимоги щодо надання послуг НТМ, їх тарифікації для споживачів НТМ, у тому числі користувачів бюджетної сфери та відшкодування витрат державного бюджету на утримання НТМ. Порядок тарифікації платних послуг НТМ для її споживачів, у тому числі для користувачів бюджетної сфери, визначаються Методикою, що не відповідає вищезазначеним вимогам Закону про кібербезпеку в частині тарифікації користувачів не бюджетної сфери.

Крім того, проект Правил не містить чіткого визначення критеріїв та їх переліку, як того вимагає частина четверта статті 8 згаданого Закону, що потребує доопрацювання.

До того ж проект Правил не містять виключного переліку послуг НТМ, які планується надавати.

Одночасно нагадуємо, що надання телекомунікаційних послуг, які планується надаватися з використанням НТМ, може бути здійснено лише у відповідності до вимог законодавства про телекомунікації, зокрема, до вимог Закону України «Про телекомунікації» та Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 11.04.2012 № 295, про обов'язковому внесення суб'єкта надання послуг до Реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій, що веде НКРЗІ.

Враховуючи те, що питання визначення *переліку послуг НТМ*, зокрема платних, *крім послуг з кіберзахисту*, суб'єкт законодавчої ініціативи не передбачив, а ВРУ, як законодавчий орган не прийняв, покладання цих повноважень на Адміністрацію ДССЗІ шляхом прийняття ППКМУ не відповідає вимогам Конституції.

Таким чином, питання встановлення переліку послуг потребує визначення лише шляхом внесення змін та доповнень до Закону про кібербезпеку.

II. Пунктом 2 Розділу «Загальні положення» проекту Правил визначаються терміни, що вживаються в інтересах цих Правил.

При цьому термін «замовник послуг», «заявка» не відповідають вимогам пункту 17 статті 1 Закону про кібербезпеку, а також вимогам пункту 1 частини

другої та пункту 11 частини третьої статті 8 Закону про кібербезпеку, а також пункту 87 статті 14 Закону України про ДССЗЗІ.

Питання потребує визначення лише шляхом внесення змін та доповнень до Закону про кібербезпеку.

III. Пунктом 13 проекту Правил визначаються повноваження Адміністрації ДССЗЗІ затверджувати *«типову форму договору»*,.

Зазначене не відповідає вимогам пункту 1 частини другої та пункту 11 частини третьої статті 8 Закону про кібербезпеку, а також пункту 87 статті 14 Закону України про ДССЗЗІ.

Також нагадуємо, що відповідно до статті 179 Господарського кодексу України при укладенні господарських договорів сторони можуть визначати зміст договору на основі, зокрема, типового договору, затвердженого Кабінетом Міністрів України, чи у випадках, передбачених законом, іншим органом державної влади, коли сторони не можуть відступати від змісту типового договору, але мають право конкретизувати його умови. **Проте зазначене не знайшло відображення у проекті Правил.**

Питання потребує визначення лише шляхом внесення змін та доповнень до Закону про кібербезпеку.

IV. Пунктом 14 проекту Правил зазначається, що *«Рішення про виділення ресурсу для надання послуг НТМ приймає Адміністрація Держспецзв'язку, з урахуванням технічної можливості НТМ»*.

По-перше, не зрозуміло, що насправді є ресурсом НТМ.

По-друге, встановлення додаткових повноважень Адміністрації ДССЗЗІ не відповідає вимогам пункту 1 частини другої та пункту 11 частини третьої статті 8 Закону про кібербезпеку, а також пункту 87 статті 14 Закону України про ДССЗЗІ.

По-третє, згідно з частиною другою статті 5 Закону про РЧР, ДССЗЗІ (та уся її загальна структура у визначенні статті 5 Закону про кібербезпеку) відноситься до спеціальних користувачів.

Згідно з вимогами частини третьої статті 6 Закону про РЧР, **спеціальні користувачі зобов'язані використовувати радіочастотний ресурс України виключно для виконання функціональних обов'язків без права використання його для здійснення підприємницької діяльності та/або передачі в користування іншим особам.**

Питання потребує визначення лише шляхом внесення змін та доповнень до Закону про кібербезпеку та до Закону про РЧР.

V. Пункт 20 проекту Правил, яким визначено, що *«У разі потреби за заявкою Національного центру оперативно-технічного управління мережами телекомунікацій Центр управління мережею надає послуги НТМ в інтересах функціонування державної системи урядового зв'язку, телекомунікаційних мереж та інформаційно-телекомунікаційних систем спецспоживачів за рахунок ресурсу НТМ, який виділено іншим споживачам»*, **не відповідає вимогам Закону про телекомунікації**, бо НТМ за визначенням не відноситься до телекомунікаційних мереж загально користування, на які розповсюджується юрисдикція Національного центру оперативно-технічного управління мережами телекомунікацій України.

VI. Пункти 32-35 проекту Правил, якими встановлюються вимоги щодо платних послуг, а також використання коштів, також **не відповідає** вимогам пункту 1 частини другої та пункту 11 частини третьої статті 8 Закону про кібербезпеку, а також пункту 87 статті 14 Закону України про ДССЗІ.

Питання визначення *переліку послуг НТМ*, зокрема платних, *крім послуг з кіберзахисту*, суб'єкт законодавчої ініціативи не передбачив, а ВРУ, як законодавчий орган не прийняв.

Питання потребує визначення лише шляхом внесення змін та доповнень до Закону про кібербезпеку.

Пропозиції:

- привести проект Правил до вимог законодавства України;
- підготувати зміни та доповнень до Закону про кібербезпеку та Закону про РЧР.